

SLECHTHORENDHEID IN HET BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS

Informatiepakket slechthorenden

Inhoudsopgave

	Pagina
Praktische tips in de klas	4
Mogelijk gedrag dat kan voorkomen bij slechthorende leerlingen	6
Extra tips voor het voortgezet onderwijs	8
Aandachtspunten voor sport- en zwemdocenten	10

Voorwoord

Geachte leerkracht/docent,

U ontvangt deze informatie omdat er bij u in de les een slechthorende leerling zit. Misschien maakt uw leerling gebruik van hoorhulpmiddelen zoals hoortoestellen of soloapparatuur.

Afhankelijk van de ernst van het gehoorverlies, de compensatiemogelijkheden van de leerling, de klassensituatie, etc. kan de slechthorendheid in mindere of meerdere mate opvallen. Toch is het voor elke slechthorende leerling erg belangrijk dat u als leerkracht/docent op de hoogte bent van het gehoorprobleem zodat u er rekening mee kunt houden.

In deze folder vindt u tips om beter om te gaan met de gehoorproblematiek van uw leerling.

Indien u na het lezen van de informatie nog vragen heeft of meer informatie wenst over de situatie van uw individuele leerling, aarzel dan niet contact met ons op te nemen.

Adelante audiologie & communicatie
Team gehoor

Praktische tips in de klas

- Zorg dat de slechthorende leerling altijd uw mondbeeld goed kan zien ten behoeve van het liplezen (spraakafzien) tijdens uw uitleg. Spraakafzien en schrijven gaat niet tegelijkertijd.
- Geef de slechthorende leerling een goede plaats in de klas. Laat de leerling niet tegen het licht in kijken i.v.m. spraakafzien. Op de tweede of derde bank van voren is ideaal, zo heeft de leerling een goed overzicht op de klas, het bord en de belangrijkste informatiebron (leerkracht/docent).
- Heeft de leerling een eenzijdig gehoorverlies, plaats hem dan met het beste oor richting de klas.
- Zorg dat er rustige leerlingen om de slechthorende leerling heen zitten.
- Kies zelf een vaste plaats in de klas voor het geven van instructies. Een slechthorende leerling kan moeilijk of geen richting horen. Maak hierbij zoveel mogelijk gebruik van visuele ondersteuning (het bord).
- Maak auditieve lessen niet te lang, wissel af met visuele ondersteuning of schriftelijke bezigheden. Een slechthorende leerling moet zich meer inspannen om de les te volgen.
- Let bij vertellen of voorlezen op het volume en tempo van uw stem. Spreek duidelijk; articulatie is belangrijk.
- Het is belangrijk om als leerkracht/docent bewust te zijn van de akoestiek van de ruimte. Bij galm of rumoer kan de leerling hinder ondervinden.
- Zorg voor rust in de klas. Achtergrondgeluid vermindert het spraakverstaan.

- Werk met een 'weksignaal'. Door de leerling een signaal te geven als een opdracht gegeven wordt, weet hij dat hij zijn aandacht moet richten.
- Regelmatig overleg met de logopedist(e) (indien van toepassing/mogelijk) is nuttig. De leerling heeft mogelijk een spraak- en/of taalprobleem.

Sociaal emotioneel

- Wees alert op onenigheid van de leerling met andere leerlingen vanwege misverstanden. Laat in voorkomende gevallen de slechthorende leerling als eerste het verhaal doen, zo kunt u misverstanden ten gevolge van de slechthorendheid eerder signaleren.
- Houd de sociale contacten in de gaten. Heeft de leerling vrienden of zondert hij zich af?
- Houd contact met de ouders, zij hebben ervaring met de slechthorendheid van hun kind.

Mogelijk gedrag dat kan voorkomen

bij slechthorende leerlingen

- Slechthorenden weten vaak zelf niet wat ze niet verstaan hebben. Ze 'vullen in'. Hoe groter de taalvaardigheid, hoe makkelijker er ingevuld wordt. Het gevaar bestaat hierbij dat er verkeerd ingevuld wordt.
- Figuurlijke betekenissen en uitdrukkingen zijn vaak een probleem.
- Vraagt vaak om herhaling.
- Kijkt (indringend) naar de lippen van de spreker of met een vragende blik.
- Maakt ongebruikelijke fouten bij dictees.
- Hij kijkt eerst bij andere leerlingen voordat hij aan zijn eigen werk begint.
- Hij mengt zich veel met het werk van andere leerlingen
- De leerling geeft antwoorden die niets of weinig met de vraag te maken hebben of vraagt naar dingen die net besproken zijn.
- Draait één oor naar de spreker toe
- Praat te hard of te zacht
- Let niet goed op bij klassikale discussies

- Stelt zich afzijdig/passief op
- Gedraagt zich druk, vertoont clownesk gedrag
- Is gespannen/ snel moe
- Toont inspanning bij het luisteren
- Maakt fouten bij het opvolgen van instructies

Wat kunt u doen in voorkomende gevallen?

- Laat de leerling navertellen. Bij vragen “heb je het gehoord, verstaan of begrepen?” zal altijd het antwoord “ja” zijn. De leerling weet niet dat hij iets niet verstaan heeft.
- Moedig zoveel mogelijk aan te vragen of op te zoeken.
- Controleer of laat controleren of de apparatuur waar de leerling gebruik van maakt functioneert. Vraag de leerling of ouders te zorgen voor reservebatterijen op school.
- Heeft de leerling middenoorproblemen (vocht, regelmatig oorontstekingen, buisjes), vraag dan na of de leerling last heeft van de oren. (Doe dit niet klassikaal.)

Extra tips voortgezet onderwijs

- Vraag als mentor regelmatig na bij de leerling bij welke vakken hij auditieve moeilijkheden ervaart.
- Vreemde talen zijn lastig. Het kan voorkomen dat kleine verschillen tussen klanken niet gehoord worden. Beoordeel uitspraakfouten bij de slechthorende leerling niet als fout.
- Luistertoetsen zijn lastig, omdat er vaak achtergrondgeluiden over de gesproken tekst heen staan. Als luistertoetsen niet lukken op deze manier – veel slechtere resultaten dan op grond van andere toetsen verwacht mag worden – gebruik dan alternatieven zoals zelf de tekst voorlezen, de leerling een koptelefoon laten gebruiken, de luistertoets individueel afnemen in een rustig lokaal. Anders wordt niet alleen de taalkennis getest, maar ook de invloed van de slechthorendheid.
- In de toetsweken of examenperiode kan voor slechthorende leerlingen dispensatie voor luistertoetsen worden gemeld bij de inspectie. (Dispenseren is het vrijstellen van bepaalde activiteiten, vakonderdelen, vakken of doelen en de vervanging ervan door evenwaardige activiteiten en doelen. Binnen de grenzen van de regelgeving* kan dispensereren tot op het niveau van de leerplandoelstellingen.)

*Eindexamenbesluit VO (voortgezet onderwijs) - Artikel 55. Afwijking wijze van examineren.

De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit besluit wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:

- a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
- b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
- c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

Aandachtspunten voor sport- en zwemdocenten

- Brildragers, die tijdens het sporten de bril afdoen, verstaan de lesgever minder omdat het liplezen (deels) wegvalt.
- De akoestiek in een sportzaal/zwembad is slecht. Spreek als lesgever niet te snel en articuleer goed. Houd de uitleg en instructie kort.
- Ondersteun je gesproken taal met tekens c.q. natuurlijke gebaren (gebarentaal) en mimiek.
- Breng veel vaste structuur aan in je lessenreeksen. Laat bijvoorbeeld zoveel mogelijk dezelfde organisatiestructuren terugkeren zodat er geen verbale uitleg aan besteed hoeft te worden.
- Soms hebben kinderen met gehoorproblemen ook balans, evenwicht- en/of coördinatieproblemen.
- Een slechthorende leerling kan rusteloos lijken, vanwege moeite met lokalisatie van geluiden.
- Geef, indien mogelijk, aan niet al te grote groepen les opdat je tijd en ruimte hebt voor de slechthorende leerling.
- Een slechthorende leerling zal tijdens het zwemmen geen hoortoestel of ander hoorhulpmiddel kunnen dragen. Wees er dus van bewust dat hij op dat moment nog ernstiger slechthorend is, zeker als hij zwemdoppen draagt.
- Bij het aanleren van zwembewegingen kan er bij slechthorende kinderen vaak geen geluidsterugkoppeling plaatsvinden.

Meer informatie/contact

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de locatie van Adelante die het dichtst bij u in de buurt is. Voor de meest actuele contact- en adresinformatie verwijzen wij u naar onze website: www.adelante-zorggroep.nl

ADELANTE

Adelante ondersteunt volwassenen en kinderen bij het herstel of het leren omgaan met de gevolgen van een ziekte, aangeboren aandoening of ongeval. Het sportgezondheidscentrum maakt deel uit van Adelante volwassenenrevalidatie en arbeidsreïntegratie. Hier kunt u terecht voor alle mogelijke vragen en behandelingen binnen de revalidatiegeneeskunde. Daarnaast richt de zorg van Adelante zich ook op kinderrevalidatie, speciaal onderwijs en wonen en audiologie en communicatie. In het kenniscentrum van Adelante wordt continu onderzoek verricht naar zorgvernieuwing en verbetering van behandelmethoden. De ruim 1.100 professionals van Adelante zijn werkzaam in Limburg en Noord-Brabant. Daarnaast is Adelante actief in de poliklinieken van ziekenhuizen en in de ambulante begeleiding.

Meer algemene informatie over Adelante treft u aan op: www.adelante-zorggroep.nl

haal het beste uit jezelf

Zandbergsweg 111
6432 CC Hoensbroek
t 045 - 528 28 28
www.adelante-zorggroep.nl